

Пише:
Небојша
Јанковић
• Ванкувер •

ГОДИНА ГОРКИХ ПИЛУЛА

У старој српској држави у којој су психички поремећаји називани “душевним болестима” и мандаторно лечени у установи звучног назива “Завод за помахнитале и с ума сишавше” постојао је и прецизан код за лечење тежих болесника. У завршном пасусу тог упутства стоји : .... “а ако оболели на лек не реагује, лекарска упутства не слуша и не решектује, те прилике и стварност око себе и даље не препознаје, треба га, као и дете које је ухватио фрас, за рамена зграбити, снажно продрмати и по потреби са два-три врућа шамара намах разуму привести, па тек потом лечење наставити ...”

Оваква медицинска пракса данас је стављена ван закона и у Србији и ван ње, али у оном другом, ширем смислу, шок терапија се и даље примењује и код индивидуалних и код колективних пацијената. Овакву врсту третмана доживела је у протеклој години у више наврата и актуелна српска власт а за последње, изузетно болно шамарање, побринули су се немачка канцеларка Ангела Меркел и руски амбасадор у Београду, Конузин.

Пријатељско убеђивање

Пошто је дневна штампа о поменутиим догађајима опширно извештавала, дозволите ми само кратко подсећање.

Прво је Ангела Меркел током званичне посете Београду отворено и неубичајено оштро поручила домаћинима да ће Србија морати коначно да изабере: Или ће прихватити реалност косовске независности и са поменутом творевином успоставити добросуседске односе, или чак ни од кандидатуре за ЕУ нема ништа, о датуму за почетак преговора да и не говоримо. Србија има право да се дипломатски бори за положај своје заједнице на Косову, рекла је Ангела Меркел Борису Тадићу, али не преко такозваних паралелних структура на северу нити путем “плишане” балван-револуције која је управо почињала.

Онда је руски амбасадор Конузин на међународном симпозијуму о безбедности у Београду, наступајући после председника Тадића чије је излагање о Косову игнорисао, подвикнуо учесницима скупа да не бране српске националне интересе, да се не боре за свету српску земљу коју отимају ЕУ и НАТО и да не цене довољно братску помоћ Русије која је једина на свету на њиховој страни. Има ли у овој дворани Срба – ускликнуо је с љубављу руски амбасадор. А да овај инцидент није био ни мало случајан и да је представљао снажну поруку антиевропским снагама у Србији било је јасно већ сутрадан када је центар Београда освануо облепљен постерима руског дипломате на којима је писало: Његова Екселенција Конузин, амбасадор Срба у Србији!

И Ангела Меркел и руски амбасадор наступили су са пијадестала два од четири прокламована стуба српске спољне политике - ЕУ и Русије. Прва као шеф најмоћније и најутицајније чланице ЕУ, највећег инвеститора и донатора за посрнулу српску привреду, други као дипломатски представник традицио-

нално блиског и пријатељског народа и државе која снагом вета у Савету Безбедности држи питање Косова у стању хибернације до трајног дипломатског решења на коме Србија инсистира. Што је и главни разлог да од ове две вруће шамарчине и данас бриде уши.

Сила Бога не моли

Оно што је заједничко за ова два дипломатска инцидента је то да и Меркелова и Конузин у своме обраћању Србима полазе од погрешних стереотипа и хиперболичаних представа о нашем значају за регион и Европу у шта, (што би било смешно да није трагично) и сами верујемо. Немачка и Русија признају, дакле, да Срби и Србија имају посебну улогу на Балкану (О, радости!) али ту нашу посебност различито тумаче и чак траже да своје поступке прилагодимо њиховим интересима (Срам их било!) И то на начин у коме више нема и...и, већ само или...или.

Ангела Меркел и руски амбасадор Конузин

За Немачку Срби су још од Гаврила Принципа реметилачки фактор, изазивачи првог од два светска рата и једини агресори у три етничка сукоба на просторима бивше Југославије. Србија јесте добродошла у ЕУ каже Ангела Меркел али само уколико престане са таквом политиком и прихвати реалност независног Косова.

И за Русију Срби су, историјски гледано, то исто – традиционални клипови у “европским котачима” и последња брана од експанзије европских сила према Истоку. И то је тако још од 27-ог марта (када смо јуначки изабрали “гроб” и тако успорили Хитлеров поход на Москву) па све до самоубилачког Милошевићевог сукоба са НАТО који Русија није ни покушала да спречи. У реторици Москве Срби се, наравно, не квалификују као реметилачки фактор већ као херојски, слободољубив, братски народ спреман да гине за узвишене идеале. Али, кадгод српско јуначење попусти и прети да уступи место рационалној политици, Москва се увређено позива на своју братску помоћ и упозорава Београд да “Руси не могу бити већи Срби од Срба”.

А да у свему овоме има не мале дозе великодржавног цинизма уверио сам се читајући интервју са руским академиком Јеленом Гусевом на страницама ове новине пре годину дана. Гусева, која већ скоро пола века говори оно што различите руске власти заиста мисле, каже да је наш главни проблем из кога

проистиче и наша трагична судбина то што су “Срби мали народ са психологијом великог народа”. А то једно с другим не иде. Quo licet Jovi, non licet bovi. И, тачка.

Косовска замка

Изнуђено опредељивање између Европе и Русије на чему појачано инсистирају и Брисел и Москва пада у веома незгодном тренутку. У ситуацији када Београд путем ризичне акције грађанске непослушности покушава (и, на моменте чини се, успева) да легитимизује проблем Севера Косова као компактне српске територије за коју се захтева посебан статус.

За Европу као медијатора у дијалогу Београда и Приштине разговор о Северу није неприхватљив уколико се креће у оквирима Ахтисаријевог плана који је Србија већ одбила и на који је, на инсистирање Београда, Русија ставила вето у Савету Безбедности. Схвативши,

међутим, да од поделе Косова у овом тренутку нема ништа, власт у Београду, изгледа, поновно ишчитава Ахтисаријев План и у њему налази елементе решења о којима се “може разговарати”. То се нарочито да приметити у такозваном плану од 4 Тачке који је председник Тадић изложио на Генералној Скупштини УН у Њујорку. Тај први конкретан српски предлог подразумева регионалну аутономију за Север Косова и његове паралелне везе са Србијом, заштиту српских енклава јужно од Ибра (које су, практично, већ прихватиле Ахтисаријев план и учествују у косовској власти), екстериторијалност црква и манастира и компензацију за имовину српске државе и грађана узурпирану од стране косовских власти. О свему томе, чак сличним језиком, говори и Ахтисаријев план.

За српску опозицију из такозваног “патриотског блока” (Радикали и ДСС) прихватање Ахтисаријевог плана равно је велеиздаји са чиме се очигледно слаже и амбасадор Конузин мада је Москва донедавно тврдила да ће подржати свако решење које је прихватљиво за Београд. А како Шешељева и Коштуничина странка имају велики утицај на Србе на Северу Косова, посматрачи се прибојавају инцидента после којих никакви преговори не би били могући.

Овакви инциденти одговарали би Москви (Путинове слике главни су украс српских барикада на Северу) јер би у недоглед одложили улазак Србије у

ЕУ, и, евентуално, у НАТО, али би још више одговарали Хашиму Тачију који би уз подршку својих савезника, не обазирајући се на оштре протесте Русије у Савету Безбедности, по Туђмановом рецепту могао да реши “српско питање”. А нама би, како то ономад рече Весна Пешић, : “једино преостале гусле и кукњава”.

Време за братске разговоре

Да, била је ово година горких пилула и горких истина. Европа нам је отворено рекла да је за њу Косово завршена прича и да од нас зависи када ћемо и како ту жабу прогутати. Такође нам је без увијања речено да нисмо, чак ни као реметилачки фактор, толико важни колико мислимо да јесмо, да на ту врсту уцене уопште не треба рачунати и да ће и без нас и мимо нас све ићи током који су одредиле европске силе. Ах, да, ... потврдило се поново да нам Немци нису ни браћа ни пријатељи, али да без њих не можемо. Као ни Грци који их не воле ништа више од нас.

Показало се, на жалост, да је и братство са Русијом проблематична категорија изузев када смо у функцији њихових интереса. Мали народ који уображава да је велики – како нам је рекла уважена историчарка - увек ће имати таквих проблема, али политичари су нешто друго, они морају да гледају даље од емоција. Зато се ускоро могу очекивати веома озбиљни српско-руски разговори.

У тим разговорима Москви ће морати да буде предочено да је Србија веома захвална Русији због замрзавања косовског питања у Савету Безбедности, али да нама та врста замрзнутог конфликта више не одговара. Као и Русија која је после распада СССР-а оставила десетине милиона Руса ван матичне државе у не баш пријатељским срединама, и Србија мора да се окрене борби за опстанак свог народа и своје духовне и културне баштине на Косову и Метохији користећи услуге оних који јој у томе могу помоћи. Уколико је и Русија међу њима, утолико боље, али само уколико настави да уважава стратешку оријентацију Београда ка пуноправном чланству у Европској Унији о чему смо више пута добили уверавања са највиших инстанци укључујући Путина и Медведева. Та основна оријентација није препрека сарадњи са целим светом, а нарочито не са традиционалним пријатељима као што су Русија и руски народ, али она искључује било какву могућност да Србија буде антиевропски савезник ваневропских сила и промотер њихових интереса у свом природном, балканском окружењу.

После оваквих разговора, у то сам апсолутно уверен, у односима Београда и Москве биће много мање вербалне патетике а много више узајамне користи и уважавања. Као што је већ случај са односима Русије и Словачке, Русије и Црне Горе, Русије и Бугарске или Словеније – оних словенских земаља које су својим руским пријатељима на време ставиле до знања где престаје братство а почиње легитиман национални интерес. Време је да то учини и Србија.